

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA v právní věci

žalobce: **B. K.**
zastoupený daňovým poradcem Ing. Radkem Lančíkem
se sídlem Divadelní 616/4, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
se sídlem Masarykova 427/31, Brno

o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 4. 2016, č. j. 15978/16/5200-10422-702767 a č. j. 15979/16/5200-10422-702767

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Brně dne 15. 6. 2016 domáhá zrušení rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 14. 4. 2016, č. j. 15978/16/5200-10422-702767 a č. j. 15979/16/5200-10422-702767 (dále také jako „napadená rozhodnutí“), kterými byla zamítnuta odvolání žalobce proti dodatečným platebním výměrům, vydaným Finančním úřadem pro Jihomoravský kraj, Územní pracoviště v Boskovicích (dále také jako „správce daně“), na daň z příjmů fyzických osob ze dne 4. 9. 2015, a to dodatečný platební výměr za zdaňovací období kalendářního roku 2011, č. j. 3446554/15/3007-50523-704078, kterým byla žalobci doměřena podle pomůcek daň ve výši 15 960 Kč, daňová ztráta ve výši -12 014 Kč a penále v celkové výši 3 312 Kč, a dodatečný platební výměr za zdaňovací období kalendářního roku 2012, č. j. 3446749/15/3007-50523-704078, kterým byla žalobci doměřena podle pomůcek daň ve výši 17 085 Kč a penále ve výši 3 417 Kč (dále společně také jako „prvostupňová rozhodnutí“).

II. Obsah žaloby

2. Žalobce namítá, že ke dni projednání zprávy o daňové kontrole nebyl seznámen s konkrétním obsahem pomůcek ke stanovení daňové povinnosti, aby se mohl vyjádřit k výsledku v ní uvedenému a ke způsobu jeho zjištění. Nemůže posoudit, zda byly pomůcky zvoleny spolehlivě, ani zda byly použity údaje srovnatelných subjektů. Tím, že správce daně využil poznatků v oblasti obchodní přírážky z místních šetření, jimž žalobce nebyl přítomen, bylo porušeno jeho právo plynoucí z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Kromě slev na dani neuznal správce daně žádné výhody, žalobce neměl možnost se přesvědčit, že jiné výhody nejsou. Správní orgány neuznaly žádné manko do normy žalobci jako výhodu. Není konkrétně uvedeno, v čem je spatřováno neunesení jeho důkazního břemene a v čem tato absence zapříčinila nemožnost stanovit daň dokazováním. Postup správce daně svědčí tomu, že nezvolil daňové subjekty srovnatelné se žalobcem. Absence prokázání nákupů zboží od dodavatelů MAKRO Cash & Carry ČR s.r.o. a EISBERG, a.s. (dále také jako „nakoupené zboží“) znamená neunesení důkazního břemene ohledně prokázání výdajů vynaložených na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, vede k vyloučení výdajů, a tím ke zvýšení základu daně, nejedná se o důvod pro použití pomůcek. Žalobce tím, že výdaje pro osobní potřebu nezahrnul do evidence vedené dle § 7b odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“), pro zjištění základu daně prokázal, že šlo o výdaje pro osobní potřebu. Jinou evidenci žalobce nebyl povinen vést. Žalovaný neprokázal své tvrzení, že nákupy zboží od těchto dodavatelů byly pro podnikatelskou činnost a příjmy z jeho prodeje nebyly zahrnuty do zdanitelných příjmů. Žalobce navrženými výsledky svědků své tvrzení prokázal. Podstatné je, že oba svědci nákupy pro žalobcovu osobní potřebu nepopřeli. Hodnocení svědeckých výpovědí žalovaným je přísné a účelové, s cílem neumožnit žalobci unést důkazní břemeno. Chtěl-li žalovaný co nejúplněji zjistit skutkový stav, měl v dokazování pokračovat. Vyloučení svědectví pana Č. z důvodu, že je známým žalobce, je absurdní.

III. Vyjádření žalovaného

3. Žalovaný ve svém vyjádření odkazuje na odůvodnění napadených rozhodnutí a dodává, že při projednání zprávy o daňové kontrole byl žalobce informován o použitých pomůckách. Nežádal podrobnější vysvětlení ve věci srovnatelných subjektů, ačkoliv možnost měl. Ze zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) nelze dovodit právo účasti žalobce na místních šetřeních daňových subjektů s žalobcem nesouvisejících. Žalobce zapříčinil stav nutnosti stanovení daně podle pomůcek. Lze předpokládat, že zohlednění manka bylo zahrnuto ve zjištěných průměrných maržích srovnatelných daňových subjektů. Napadená rozhodnutí obsahují důkazy, že žalobce nevedl příjmy získané z použití nakoupeného zboží pro podnikání. Pouhým nezahrnutím nakoupeného zboží do daňové evidence nelze dokazovat jeho použití pro osobní potřebu. Závěr, že výsledky svědků nevedly k prokázání použití nakoupeného zboží pro osobní potřebu, správní orgány řádně odůvodnily. Z veřejně dostupných zdrojů správce daně zjistil, že žalobce v kontrolovaných obdobích uskutečnil akce, avšak přehledem denních tržeb neprokázal, že příjmy z nich zahrnul do zdanitelných příjmů. Navrhuje žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

IV. Posouzení věci krajským soudem

4. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů napadená rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení předcházející jejich vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů. Vzhledem ke splnění zákonných podmínek stanovených v § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl ve věci bez nařízení jednání.
5. Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná a napadená rozhodnutí žalovaného, jakož i prvostupňová rozhodnutí byla vydána v souladu se zákonem.
6. Pro přesnost zdejší soud uvádí, že žalobce působil jako spolupracující osoba paní J. K., jež provozovala hostinskou činnost. Příjmy a výdaje související s provozováním této hostinské činnosti byly rozděleny vždy v poměru 50 % : 50 %. Zjištění a závěry správce daně a žalovaného co do stanovení daně z příjmů fyzických osob žalobce se tak odvíjela od zjištění učiněných u paní J. K. v rámci její daňové kontroly. Předmětem sporu mezi stranami je otázka, zda správní orgány v proběhnuvších daňových řízeních byly oprávněny doměřit žalobci daň z příjmů fyzických osob, potažmo zda byly oprávněny stanovit ji podle pomůcek a zda tak učinily zákonným způsobem.
7. Žalobce v prvé řadě namítá, že **nebyl**, ačkoliv měl být, ke dni projednání zprávy o daňové kontrole **seznámen s konkrétním obsahem pomůcek ke stanovení daňové povinnosti**, aby se mohl před ukončením daňové kontroly vyjádřit k výsledku uvedenému ve zprávě o daňové kontrole a ke způsobu jeho zjištění. Má za to, že nemohl posoudit, zda byly pomůcky zvoleny dostatečně spolehlivě, ani zda byly použity údaje srovnatelných subjektů.
8. Po provedené revizi správního spisu soud uvedenou námitku žalobce neshledal důvodnou. Žalobci, respektive jejímu tehdejšímu zástupci, daňovému poradci Lubomíru Chytrému, bylo dne 1. 6. 2015 doručeno Seznámení daňového subjektu s výsledkem kontrolního zjištění včetně hodnocení dosud zjištěných důkazů na dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období rok 2011 a 2012 ze dne 22. 5. 2015, č. j. 2534023/15/3007-60562-703022

(dále jen „Seznámení ze dne 22. 5. 2015“). Skutečnost, že žalobce byl prostřednictvím svého zástupce s tímto dokumentem seznámen, dokládá mimo jiné i jeho podání ze dne 2. 7. 2015, ve kterém se k výsledkům kontrolního zjištění vyjadřuje. Stanovisko žalovaného k tomuto podání je obsaženo na stranách č. 35 až 38 Zprávy o daňové kontrole ze dne 27. 8. 2015, č. j. 3311403/15/3007-60562-703022 (dále také „Zpráva o daňové kontrole“). Seznámení žalobce, respektive jejího zástupce, se Zprávou o daňové kontrole stvrdil zástupce žalobce svým podpisem Protokolu k projednání zprávy o daňové kontrole ze dne 27. 8. 2015, č. j. 3311452/15/3007-60562-703022 (dále také „Protokol k projednání zprávy o daňové kontrole“). Zástupce žalobce do Protokolu k projednání zprávy o daňové kontrole výslovně uvedl, že „[b]yl se zprávou o daňové kontrole č. j. 3311403/15/3007-60562-703022 seznámen, zprávu si přečetl, ale nesouhlasí se závěry uvedenými v této zprávě“ (viz strana č. 17 Protokolu k projednání zprávy o daňové kontrole). Při ústním jednání zaznamenaném na Protokolu k projednání zprávy o daňové kontrole byla zároveň daňová kontrola ukončena, což je v Protokolu k projednání zprávy o daňové kontrole zaznamenáno na straně č. 17, kterou zástupce žalobce rovněž stvrdil svým podpisem. Nutno dodat, že obsah pomůcek sloužících ke stanovení daňové povinnosti žalobce je obsažen přímo ve Zprávě o daňové kontrole, a to na stranách č. 38 až 48, jakož i v Protokolu k projednání zprávy o daňové kontrole na stranách č. 6 až 16. Zástupci žalobce byla v rámci ústního jednání dne 27. 8. 2015 poskytnuta možnost vyjádřit se ke Zprávě o daňové kontrole, které zástupce také využil, jak je zřejmé ze strany č. 17 Protokolu k projednání zprávy o daňové kontrole. Zástupce žalobce se co do námitek k obsahu Zprávy o daňové kontrole omezil na následující vyjádření: „[S]právcem daně nedošlo ke správnému posouzení skutkového stavu daňového subjektu, správce daně nesprávně vyhodnotil předložené důkazní prostředky daňovým subjektem a správce daně porušoval ustanovení daňového řádu v průběhu daňové kontroly. Detailně zřejmě rozvedeme v odvolání.“

9. Z výše uvedeného je tak zřejmé, že zástupce žalobce bez pochyby byl s obsahem pomůcek zvolených žalovaným ke stanovení daňové povinnosti seznámen, když byl seznámen se Zprávou o daňové kontrole, potažmo Protokolem k projednání zprávy o daňové kontrole. Před samotným ukončením daňové kontroly měl možnost se k výsledku uvedenému ve Zprávě o daňové kontrole vyjádřit, a tak také učinil, byť veskrze obecně formulovaným nesouhlasem. Zdejší soud zdůrazňuje, že zástupce žalobce nepoukázal v průběhu projednání Zprávy o daňové kontrole na jakýkoli konkrétní nedostatek, který ve zvolených pomůckách spatřuje, nevyžadoval po správci daně doplnění, či zpřesnění informací. Sám dokonce uvedl, že detailně důvody nesouhlasu se Zprávou o daňové kontrole uvede v odvolání. Z takového prohlášení v žádném ohledu nevyplývá, že by si zástupce žalobce připadal nedostatečně informován o obsahu pomůcek, či nějaké z projednávaných informací pro její nesrozumitelnost či nekonkrétnost nerozuměl. Naopak z něj lze usoudit, že žalobce s důvody a závěrem správce daně nesouhlasí a jím uvedené argumentaci hodlá oponovat v rámci opravného prostředku.
10. Dle zdejšího soudu bylo obsahem správního spisu postaveno najisto, že žalobce, respektive jeho zástupce byl s obsahem pomůcek zvolených žalovaným před ukončením daňové kontroly prokazatelně seznámen.
11. Soud se tak dále bude zabývat okruhem námitek týkajících se otázky, zda žalovaný byl oprávněn daň z příjmů fyzických osob žalobci doměřit, potažmo zda tak učinil způsobem souladným se zákonem.

12. Žalovaný přistoupil k doměření daně z příjmů fyzických osob žalobci z toho důvodu, že žalobce nevyvrátil jeho pochybnosti o správnosti a úplnosti svých příjmů. Dle něj daňová evidence nezobrazuje věrně veškeré skutečnosti, které jsou předmětem podnikatelské činnosti, a je nevěrohodná, neprůkazná, nesprávná a neúplná.
13. Zdejší soud považuje za správný závěr žalovaného, že **žalobce neprokázal, že nakoupené zboží sloužilo pro osobní potřebu.**
14. Dle § 92 daňového řádu „[s]právce daně dbá, aby skutečnosti rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně byly zjištěny co nejúplněji, a není v tom vázán jen návrhy daňových subjektů“ (odstavec 2). Povinností daňového subjektu je prokázat „všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v řádném daňovém tvrzení, dodatečném daňovém tvrzení a dalších podáních“ (odstavec 3). „[P]okud to vyžaduje průběh řízení, může správce daně vyzvat daňový subjekt k prokázání skutečností potřebných pro správné stanovení daně, a to za předpokladu, že potřebné informace nelze získat z vlastní úřední evidence“ (odstavec 4). Správce daně naopak prokazuje „skutečnosti vyvracející věrohodnost, průkaznost, správnost či úplnost povinných evidencí, účetních záznamů, jakož i jiných záznamů, listin a dalších důkazních prostředků uplatněných daňovým subjektem“ [odstavec 5 písm. c)].
15. Ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu k rozložení důkazního břemene mezi daňový subjekt a správce daně lze shrnout tak, že daňový subjekt je povinen prokazovat všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v daňovém přiznání nebo k jejichž průkazu byl správcem daně vyzván. Daňový subjekt prokazuje svá tvrzení především svým účetnictvím a jinými povinnými záznamy. Správce daně však může vyjádřit pochybnosti ohledně věrohodnosti, průkaznosti, správnosti či úplnosti účetnictví a jiných povinných záznamů. Správce daně nemá povinnost prokázat, že údaje o určitém účetním případě jsou v účetnictví daňového subjektu zaznamenány v rozporu se skutečností, je však povinen prokázat, že o souladu se skutečností existují natolik vážné a důvodné pochyby, že činí účetnictví nevěrohodným, neúplným, neprůkazným nebo nesprávným. Správce daně je povinen identifikovat konkrétní skutečnosti, na základě nichž hodnotí předložené účetnictví jako nevěrohodné, neúplné, neprůkazné či nesprávné. Pokud správce daně unese své důkazní břemeno ve vztahu k výše popsaným skutečnostem, je na daňovém subjektu, aby prokázal pravdivost svých tvrzení a průkaznost, věrohodnost a správnost účetnictví a jiných povinných záznamů ve vztahu k předmětnému účetnímu případu, popř. aby svá tvrzení korigoval. Daňový subjekt bude tyto skutečnosti prokazovat zpravidla jinými důkazními prostředky než vlastním účetnictvím a evidencemi (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2008, č. j. 2 Afs 24/2007-119, publ. pod č. 1572/2008 Sb. NSS, ze dne 22. 10. 2008, č. j. 9 Afs 30/2008-86, ze dne 18. 1. 2012, č. j. 1 Afs 75/2011-62, nebo ze dne 12. 2. 2015, č. j. 9 Afs 152/2013-49; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na <http://nssoud.cz>). Správce daně není nicméně oprávněn daňový subjekt vyzvat k prokázání čehokoli, ale pouze k prokázání toho, co tvrdí tento subjekt sám (nález Ústavního soudu ze dne 24. 4. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 38/95, dostupný na <http://nalus.usoud.cz/>).
16. V nyní projednávané věci vznikly správci daně pochybnosti o správnosti stanovení daně z příjmů fyzických osob. Výzvou k prokázání skutečností ze dne 31. 10. 2014 žalobci vyzval k prokázání takových skutečností, jež by osvědčily správnost a úplnost žalobcem předložené daňové evidence. Měl-li žalovaný k dispozici údaje o částce nakoupeného zboží žalobcem, jež nebyla promítnuta v daňové evidenci, zcela oprávněně žalobci k prokázání pochybných skutečností vyzval. Tvrdil-li žalobce, že jím nakoupené zboží sloužilo pro

osobní potřebu, ačkoliv o tom existovaly (s ohledem na množství tohoto zboží, souvislost s předmětem podnikání a další skutkové okolnosti) důvodné pochybnosti, byl také povinen toto své tvrzení prokázat.

17. Pro úplné a správné zjištění skutkového stavu věci a následné stanovení daně se správce daně s ohledem na objektivní pochybnosti nemohl spokojit s tvrzením daňového subjektu o tom, že nakoupené zboží sloužilo pro osobní potřebu. Nezahrnul-li žalobce náklady související s nakoupeným zbožím do daňové evidence, je pro unesení svého důkazního břemene povinen být připravena reagovat na pochybnosti správce daně (zde konkrétně plynoucí z částky za nakoupené zboží, množství nakoupeného masa a uzenin ve spojení se zjištěnými akcemi pořádanými J. K. a žalobcem v rámci provozování hostinské činnosti a v neposlední řadě nepromítnutí těchto akcí do evidence tržeb). Správce daně ani žalovaný žalobci nevytýkali, že nevedl evidenci o nákupech zboží pro osobní potřebu. Vytkli mu pouze to, že nijak nedoložil své tvrzení o použití tohoto zboží pro osobní potřebu, přestože o tom vznesl správce daně důvodné pochybnosti. Bylo pouze na žalobci, jak svá tvrzení prokáže, přičemž nevedení zboží v evidenci ani svědecké výpovědi k prokázání těchto tvrzení a vyvrácení pochybností správce daně rozhodně nepostačovaly.
18. Nelze přisvědčit názoru žalobce, že jím navržené svědecké výpovědi prokázaly, že nakoupené zboží sloužilo k soukromým účelům. Hodnocení svědeckých výpovědí je dostatečně podrobně obsaženo na stranách č. 12 a 13 Zprávy o daňové kontrole a zrekapitulováno na stranách č. 5 napadených rozhodnutí. Správní orgány na těchto místech uvádí jednoznačné důvody, z jakých nepovažovaly výpověď svědka B. V. za osvědčující určení nakoupeného zboží pro jeho osobní potřebu a z jakých nepovažovaly výpověď svědka F. Č. za věrohodnou. Soud uvedené zdůvodnění považuje za dostatečně konkrétní, ucelené a v logických návaznostech zcela relevantně zpochybňující tvrzení žalobce, jež mělo být prokázáno. Není pravdou, že by správce daně vyloučil svědectví F. Č. z důvodu, že je známým žalobce. Výslech svědka F. Č. správce daně na návrh žalobce provedl a svědeckou výpověď následně shledal nevěrohodnou, a to ze čtyř hlavních důvodů, mezi nimiž důvod uváděný žalobcem v žalobě nefiguruje.
19. Stejně tak nelze přisvědčit tvrzení žalobce, že je podstatné, že svědci užití nakoupeného zboží pro osobní potřebu nevyloučili. Tvrzenou skutečnost nelze prokázat výpovědí, jež toliko nevylučuje, že taková skutečnost mohla nastat. Zdejší soud znovu opakuje, že správce daně dostatečně konkrétně zpochybnil tvrzení žalobce o účelu nakoupeného zboží. Bylo tedy pouze a jen na žalobci, aby svá tvrzení prokázal takovými důkazy, jež by veškeré relevantní pochybnosti žalovaného vyvrátily. Nebylo povinností správce daně prokazovat opak tvrzení žalobce. Pro jeho rozhodnutí bylo stěžejní to, že žalobce dostatečně spolehlivě neprokázal, že náklady, jež byly prokazatelně vynaloženy, avšak nebyly zahrnuty do daňové evidence, byly vynaloženy na koupi zboží pro soukromé účely, nikoli podnikatelskou činnost paní J. K. Ve prospěch žalobce pak navíc nesvědčily ani další indicie uváděné správcem daně, jako pořádané akce, jejichž uskutečnění se však nijak nepromítlo do přehledu tržeb, nadměrně vysoké množství nakoupeného masa a uzenin, časová souvislost mezi uskutečněnými nákupy, sloužícími údajně pro soukromou potřebu, a pořádanými akcemi (dne 2. 2. 2011 nákup cca 114 kg masa a následně dne 5. 2. 2011 zabijačkový turnaj v šipkách; dne 2. 3. 2011 nákup cca 127 kg masa a následně dne 12. 3. 2011 turnaj v mariáši; dne 2. 11. 2011 nákup cca 118,5 kg masa a následně dne 6. 11. 2011 beseda se seniory; obdobně pak dne 21. 11. 2012 nákup cca 220,5 kg masa a následně dne 25. 11. 2012 beseda se seniory), dále také výpověď svědka B. V. o pořádání akcí typu

„grilování“ v rámci předmětné hostinské činnosti, ačkoli žalobce tvrzení o pořádání těchto akcí výslovně odmítl. Tyto indicie jen podpořily vyslovený závěr o tom, že žalobce v daňových tvrzeních za zdaňovací období roku 2011 a 2012 neuvedl všechny jím dosažené příjmy podléhající zdanění.

20. Nelze přisvědčit ani námitce žalobce, že **rozhodnutí správních orgánů neuvádí konkrétní příčinu nemožnosti stanovit daň dokazováním**. Dle názoru zdejšího soudu z napadených rozhodnutí vyplývá, že přechod na pomůcky, včetně specifikace pochybností, byl v napadených rozhodnutích dostatečně popsán. Na tomto místě je třeba připomenout, že žalobci byla správcem daně poskytnuta možnost prokázat skutečnosti rozhodné pro stanovení daně (k tomu blíže Výzva k prokázání skutečností ze dne 31. 10. 2014, č. j. 3940090/14/3007-05400-711575). Dokumenty předložené žalobcem a důkazy provedené na návrh žalobce však správce daně shledal jako nedostatečné pro prokázání údajů uváděných žalobcem v daňovém tvrzení. Odpovídající odůvodnění žalovaného je obsaženo v napadených rozhodnutích na stranách č. 6 a 7. Tato odůvodnění plně korespondují se závěry správce daně uvedenými ve Zprávě o daňové kontrole – pro srovnání možno uvést strany č. 18 a 19, 34 a 35. Odůvodnění správních orgánů týkající se toho, proč není možné stanovit daň dokazováním dle § 92 daňového řádu, nelze v žádném případě považovat za pouhé konstatování této skutečnosti, jak tvrdí žalobce. Dle názoru zdejšího soudu správní orgány pečlivě posoudily a zvážily každý jednotlivý důkaz předložený, resp. navržený žalobcem a po jejich provedení řádně zhodnotily výsledky, jež důkazy pro vedené daňové řízení přinesly. Rozhodnutí správních orgánů tak přináší ucelenou argumentaci zdůvodňující nemožnost stanovení daně žalobci dokazováním. Klíčovým důvodem je právě předložení důkazů s nedostatečnou vypovídací hodnotou ze strany žalobce, jakož i existence rozporu jeho tvrzení s tvrzením uvedeným ve svědecké výpovědi (prohlášení svědka V. o příležitostném grilování v pohostinství žalobce). Správce daně, potažmo žalovaný, tak neměli k dispozici důkazy takového množství a kvality, aby měli možnost stanovit daň dokazováním a museli tak přistoupit k uplatnění pravidla obsaženého v § 98 odst. 1 daňového řádu, dle kterého platí, že *„[n]esplní-li daňový subjekt při dokazování jím uváděných skutečností některou ze svých zákonných povinností, a v důsledku toho nelze daň stanovit na základě dokazování, správce daně stanoví daň podle pomůcek, které má k dispozici nebo které si obstará, a to i bez součinnosti s daňovým subjektem“*. Žalobce jako daňový subjekt nesplnil svou zákonnou povinnost stanovenou v § 92 odst. 3 daňového řádu, dle kterého je povinen prokázat všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v řádném daňovém tvrzení, dodatečném daňovém tvrzení a dalších podáních. Jak je uvedeno výše, tento závěr byl správními orgány náležitě odůvodněn. Vzhledem k tomu, že žalobce nesplnil svou povinnost řádného vedení evidence a současně ani svou důkazní povinnost prokázat, co tvrdí, a neunesl s ní spojené důkazní břemeno, neměl správce daně možnost stanovit daň dokazováním, ačkoliv, jak je zřejmé ze správního spisu, dokazování prováděl. Bez předložení řádné daňové evidence, případně důkazů ji nahrazujících, není správce daně s to posoudit, zda veškeré příjmy a výdaje uvedené v daňovém přiznání odpovídají příjmům a výdajům skutečným. Stejně tak bez nich nemohl určit přesnou výši příjmů spojených s výdaji (nakoupené zboží), které oprávněně považoval za příjmy a výdaje uskutečněné v rámci podnikatelské činnosti žalobce, respektive J. K.
21. Je potřeba říci, že jakýkoliv dílčí nedostatek daňové evidence ještě sám o sobě samozřejmě neznamená, že není vůbec možné stanovit daň dokazováním. V nyní projednávané věci má však krajský soud za to, že pochybnosti správce daně byly ve svém souhrnu takového rozsahu, že vypovídací schopnost daňové evidence a předložených dokladů byla

přínejmenším co do své úplnosti zpochybněna a v důsledku toho nebylo možné stanovit daň dokazováním. Správce daně i žalovaný postavili svá rozhodnutí na zjištěních týkajících se rozporů v předložených evidencích vyplývajících především ze zjištění o nákupech u společností EISBERG, a.s. a MAKRO Cash & Carry ČR s.r.o., jež svým množstvím a převažujícím charakterem odpovídaly nákupům pro provoz pohostinství, aniž by byly zahrnuty do vykázaných příjmů a výdajů.

22. Důkazy prováděné na návrh žalobce však nejen že nebyly schopny osvědčit jeho tvrzení, nevyvrátily ani pochybnosti správce daně získané jeho vlastní úřední činností. Aby tedy správce daně dostal své zákonné povinnosti stanovit daň správně a úplně, musel přistoupit k nástroji, prostřednictvím něhož je schopen stanovit daň i bez znalosti přesných reálných údajů a skutečností relevantních pro její výpočet. A tímto nástrojem jsou právě pomůcky ve smyslu § 98 daňového řádu.
23. Soudu nezbyvá než konstatovat, že ze žalobcem předložených důkazů, jakožto provedených svědeckých výpovědí, se žalobci nepodařilo prokázat (respektive vyvrátit důvodné pochybnosti správce daně), že nakoupené zboží nebylo využito v rámci podnikatelské činnosti paní J. K. Soud dává žalobci za pravdu v tom, že neexistuje povinnost zahrnout do daňové evidence výdaje nesouvisející s příslušnou podnikatelskou činností. Zjistil-li však správce daně takové skutečnosti, jež vyvolávají značné pochybnosti o úplnosti a správnosti žalobcem vedených dokladů, je žalobce povinen předložit takové důkazy, jež tyto pochybnosti spolehlivě vyvrátí. Žalobci se však jeho důkazní břemeno unést nepovedlo. Ba co víc, o existenci některých skutečností (příležitostné grilování), jež žalobce striktně odmítl, svědecká výpověď provedená na návrh žalobce výslovně hovoří.
24. Lze tak shrnout, že žalobcem předložené doklady nebylo možné považovat za úplnou a průkaznou daňovou evidenci, přičemž žalobce svá tvrzení přes výzvu správce daně nedoložil jinými prostředky, a daň tak nebylo možné stanovit dokazováním. Soud se proto ztotožňuje se žalovaným, že byly splněny podmínky pro stanovení daně pomůckami.
25. Dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. zejména rozsudky ze dne 23. 3. 2007, č. j. 2 Afs 20/2006 – 90; ze dne 17. 7. 2008, č. j. 9 Afs 14/2008 – 81; ze dne 23. 7. 2009, č. j. 5 Afs 72/2008 – 71; ze dne 28. 6. 2007, č. j. 2 Afs 184/2006 – 123; ze dne 27. 7. 2005 - 55, č. j. 2 Afs 207/2005 – 55; ze dne 8. 3. 2007, č. j. 2 Afs 29/2006 - 108 a ze dne 18. 7. 2007, č. j. 9 Afs 28/2007 – 156; či usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 76/2007 - 48) představuje stanovení daně podle pomůcek náhradní formu stanovení daňové povinnosti v případech, kdy selže způsob základní, tzn. stanovení daně dokazováním. Je zřejmé, že vzhledem k chybějícím důkazům nemůže být tato náhradní forma zcela přesná a že se jedná pouze o kvalifikovaný odhad o tom, jak vysoká by měla být příslušná daň. Tento odhad přitom musí vykazovat určitou relevanci ve vztahu k realitě a musí vycházet z racionální úvahy obsahující jednoznačnou konkretizaci skutečností vedoucích k přechodu na pomůcky, jakož i toho, jakých pomůcek správce daně použil, jakými úvahami byl veden a jaké konkrétní výhody při stanovení daňové povinnosti ve prospěch daňového subjektu uplatnil.
26. Základní podmínkou pro stanovení daně podle pomůcek je nesplnění některé ze zákonných povinností daňovým subjektem. Za nesplnění zákonné povinnosti se pro tyto účely konstantně považuje také neunesení důkazního břemene (viz například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, č. j. 5 Afs 72/2008-71; ze dne 23. 3. 2007, č. j. 2 Afs 20/2006-90). Tuto povinnost, jak výše uvedeno, žalobce nesplnil. V důsledku toho

je také zřejmé, že daň nebylo možné stanovit dokazováním, což bylo dostatečně podrobně zdůvodněno jak ve Zprávě o daňové kontrole, tak v napadených rozhodnutích, jejichž závěry soud plně potvrdil. Nelze proto souhlasit s tvrzením žalobce, že odůvodnění o nemožnosti stanovit daň dokazováním a s ním související přechod na pomůcky je nedostatečným, pouhým obecným konstatováním.

27. Žalovaný dostatečně konkrétně vyjádřil pochybnosti týkající se správnosti, úplnosti a věrohodnosti žalobcem předložené daňové evidence. Nedostatky žalobcem předložených a navržených důkazů jsou natolik zásadní, že stanovení daně dokazováním zkrátka nebylo možné.
28. Nelze přisvědčit námitce žalobce, že **chtěl-li správce daně zjistit skutkový stav co nejúplněji, měl v dokazování pokračovat a mezery ve výpovědích svědků doplnit**. Na tomto místě soud považuje za nutné zdůraznit, že žalobce je ten, kterému svědčí důkazní povinnost, a je tak jeho povinností navrhnout veškeré důkazy, které jsou způsobilé prokázat jeho tvrzení. Daňové řízení není ovládáno zásadou vyšetřovací (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013–33). Správci daně bez konkrétního důkazního návrhu daňového subjektu neplyne povinnost provést daňovým subjektem zamýšlený důkaz. Správce daně jasně uvedl, která tvrzení žalobce považuje za neprokázaná a proč. Měl-li žalobce za to, že jeho tvrzení lze prokázat jinými prostředky, než které dosud předložil, měl provedení konkrétních důkazů navrhnout – žalobce, resp. její zástupce tak však v rámci svého vyjádření při projednání Zprávy o daňové kontrole dne 27. 8. 2015 neučinil, ačkoliv tuto možnost měl. Správce daně rovněž nebyl povinen k doplňování jakýchsi mezer ve výpovědích svědků. Svědeckými výpověďmi byly správci daně poskytnuty informace v takové míře, že správce daně byl schopen relevantně zhodnotit jejich přínos pro daňové řízení, potažmo možnost stanovení daně. Z jeho závěru o tom, že provedené důkazy nepřispěly k odstranění pochybností stran správnosti, úplnosti a věrohodnosti daňové evidence, neplyne automaticky žalovanému povinnost doplňovat dokazování ve prospěch žalobce.
29. K žalobcem namítanému **stanovení daně podle pomůcek** krajský soud předně zdůrazňuje skutečnost, že se jedná o institut náhradního stanovení daně, který v zásadě nikdy nemůže být zcela přesný co do stanovení zcela správné výše daňové povinnosti daňového subjektu. Vzhledem k tomu, že v takovém případě chybí pro stanovení daně dostatečné důkazy, stanovení daně podle pomůcek již z podstaty věci představuje více či méně kvalifikovaný odhad daňové povinnosti a její skutečné výši se pouze blíží. Podmínkou pro stanovení daně podle pomůcek je, aby tato byla stanovena dostatečně spolehlivě, přičemž správci daně je dána určitá omezená míra volné úvahy.
30. Co se týče samotné **volby pomůcek**, správce daně je limitován tím, že musí být získány legálním způsobem a v souladu s daňovým řádem a musí být na jejich základě možné stanovit takový kvalifikovaný odhad, aby se výsledná daň co nejvíce blížila realitě (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2007, č. j. 8 Afs 128/2005–126). Samotný výběr pomůcek je ovšem ponechán na správním uvážení správce daně. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 18. 7. 2007, č. j. 9 Afs 28/2007 – 156, „[d]aňový subjekt, u něhož byly osvědčeny podmínky aplikace § 31 odst. 5 zákona o správě daní a poplatků, tedy nemá právo účastnit se procesu výběru pomůcek pro stanovení jeho daňové povinnosti, navrhnout použitelné a vhodné pomůcky, a logicky mu nesvědčí ani právo domáhat se bez dalšího jiného, dle jeho názoru vhodnějšího, výběru pomůcek. Takové právo by mu

svědčilo jen v případě, že by celková daňová povinnost stanovená dle pomůcek nebyla s ohledem na nepřiměřenost použitých pomůcek stanovena dostatečně spolehlivě“.

31. Podmínkou pro stanovení daně podle pomůcek je, aby tato byla stanovena dostatečně spolehlivě, přičemž správci daně je dána určitá omezená míra volné úvahy. Ve shodě se žalovaným lze uvést, že možnost daňového subjektu posuzovat přiměřenost použitých pomůcek je nutné hodnotit restriktivně. Daňový subjekt může v zásadě polemizovat pouze s výsledným určením daňové povinnosti a je tedy povinen uvést, z jakých důvodů považuje stanovený základ daně a její výši za zcela nepřiměřené, a své tvrzení podložit odpovídajícími důkazy (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2007, č. j. 9 Afs 28/2007 – 156). Jak uvedl Nejvyšší správní soud i v žalobcem citovaném rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 9 Afs 20/2015 – 49, námitkami daňového subjektu lze dosáhnout nápravy pouze jednoznačných excesů správce daně při použití pomůcek. Dle rozsudku „[d]aňový subjekt nemůže soustředit svá tvrzení k prokázání špatného výběru pomůcek, nýbrž ke skutečnosti, že výsledná daňová povinnost, která mu byla stanovena, je v hrubém nepoměru s tou, která mu měla být, byť odhadem, stanovena.“ Žalobce však svou argumentaci zakládá na nemožnosti ověřit adekvátnost výběru srovnatelných daňových subjektů a v závěru žalobních námitek bez bližšího zdůvodnění dovozuje, že postup správce daně svědčí tomu, že nezvolil daňové subjekty srovnatelné se žalobcem. Taková argumentace není legitimní. Žalobce výběr srovnatelných daňových subjektů nerozporoval ani při projednání Zprávy o daňové kontrole, ani v následném odvolání. Nakonec ani v žalobě netvrdí konkrétní skutečnosti svědčící o výběru nesrovnatelných subjektů. Pouze vznáší nepodložené pochybnosti. Už vůbec pak žalobce neuvádí žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by bylo zřejmé, v čem konkrétně spatřuje nereálnost či nepřiměřenost výše správcem daně vypočtené daně. Soud proto považuje za nadbytečné se uvedenou obecně formulovanou námitkou dále zabývat. Pouze pro úplnost soud dodává, že srovnatelné subjekty byly použity pouze pro kontrolu reálnosti obchodní přírážky stanovené správcem daně pomocí pomůcek. Samotnou pomůckou pro stanovení obchodní přírážky však byla průměrná obchodní přírážka vypočtená z žalobcem evidovaných ostatních příjmů a výdajů.
32. Nedůvodná je rovněž námitka **nepřítomnosti žalobce na místním šetření**, při kterém správce daně nabyl poznatky, jež následně využil při stanovení daně žalobce v oblasti obchodní přírážky. Jak již zdejší soud konstatoval například v rozsudku ze dne 21. 4. 2016, č. j. 30 Af 4/2016 – 78, „[z] žádného ustanovení daňového řádu nelze dovodit právo účasti daňového subjektu na místních šetřeních u srovnatelných subjektů zvolených jako pomůcky (ostatně místní šetření ani vždy proběhnout nemusela). Jedná se o zcela nezávislá daňová řízení bez vzájemné souvislosti. Ta je dána až případným porušením povinností daňového subjektu a stanovením daně podle pomůcek. A v této fázi je případná účast na místním šetření v již skončených řízeních objektivně nemožná.“ Je to navíc sám žalobce, jenž svým jednáním zapříčinil stanovení daně podle pomůcek. Potom se jen stěží může domáhat účasti na procesních úkonech v jiných řízeních, ke kterým by v případě plnění svých zákonných povinností neměl žádný vztah. Skutečnosti zjištěné při těchto místních šetřeních nejsou důkazem, nýbrž toliko pomůckou pro stanovení daně. Odkaz žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2007, č. j. 1 Afs 34/2007 – 50, proto hodnotí zdejší soud jako irelevantní a nepřiléhavý na nyní projednávanou věc. Zdejší soud se plně ztotožňuje se žalobcem uváděnými závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 9 Afs 20/2015 – 49, dle kterých má daňový subjekt právo brojit proti stanovené dani v případě, kdy tato nebyla stanovena „dostatečně spolehlivě“, neboť správce

daně použit zcela nepřiměřené pomůcky. Žalobce však ani netvrdí, ani neprokazuje, v čem spatřuje nedostatečnou spolehlivost stanovené daně a nepřiměřenost zvolených pomůcek. Žalobní tvrzení se omezují na toliko obecná tvrzení o nespolehlivosti a nepřiměřenosti. Žalobce ani neuvádí, co konkrétně ze závěrů tohoto rozsudku ve vztahu k nyní projednávané věci dovozuje. Žalobce, respektive jeho zástupce však při projednání zprávy o daňové kontrole byl o zvoleném postupu správcem daně prokazatelně informován a nic mu nebránilo vyžadovat bližší konkretizaci těchto informací. Zástupce žalobce tak však neučinil a do Protokolu ze dne 27. 8. 2015 prohlásil, že se Zprávou o daňové kontrole byl seznámen. Vyjádřil pouze nesouhlas se závěry v ní uvedenými, nikoli konkrétní nedostatky ve skutkovém stavu zjištěném správcem daně.

33. S ohledem na výše uvedené nelze považovat za důvodnou ani námitku, že se žalobce nemohl nahlédnutím do pomůcek přesvědčit, zda správce daně neměl ve vztahu k jemu doměřené dani uznat i jiné výhody než slevy na dani. Žalobce v daňovém řízení ani v následné žalobě nepoukázal na žádnou konkrétní okolnost, ze které by mu skutečně nějaká výhoda vyplývala, pouze setrval na svém tvrzení, že se nemohl přesvědčit, zda mu neměly být přiznány i jiné výhody.
34. Nadto ze Zprávy o daňové kontrole jednoznačně vyplývá (viz strany č. 43 a 48), že správce daně zkoumal existenci okolností, z nichž vyplývají výhody pro daňový subjekt, a jako tyto výhody zjistil životní pojištění, slevu na dani na poplatníka a slevu na poživitele invalidního důchodu. Dále správce daně uvedl, že žádné další výhody zjištěny nebyly. Posouzení výhod žalobce při výpočtu daně z příjmů fyzických osob ze strany žalovaného je tak plně přezkoumatelné a dle názoru zdejšího soudu také plně dostačující. Správce daně se existencí výhod prokazatelně zabýval a své závěry ve Zprávě o daňové kontrole přesvědčivě zdůvodnil. Dostal tak povinnosti definované rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2008, č. j. 1 Afs 113/2006 – 40, na který žalobce odkazuje, dle kterého musí být daňový subjekt před daňovým orgánem první instance seznámen s tím, ke kterým eventuálním výhodám, ve smyslu § 46 odst. 3 daňového řádu, bylo přihlédnuto.
35. V souvislosti s výše uvedenou námitkou žalobce uvádí, že **výhodou, jež mohla být v rámci stanovení daně uznána, je například manko** plynoucí z přirozených vlastností zásob. Vycházel-li však správce daně při výpočtu průměrné obchodní přírážky žalobce či srovnatelných subjektů z poměru mezi jejich příjmy a výdaji, zcela logicky je v této početní operaci již zahrnuto případné manko, jakožto rozdíl mezi skutečným stavem a stavem účetním. Námitka žalobce je tak nedůvodná.

V. Shrnutí a náklady řízení

36. Závěrem lze shrnout, že správce daně a žalovaný ve vedených daňových řízeních, jakožto ve svých rozhodnutích dostatečně specifikovali své pochybnosti o žalobcem předložených evidencích a dokladech. Žalobcem navržené a následně žalovaným provedené důkazy nemohly tyto pochybnosti spolehlivě vyvrátit. Zdejší soud se plně ztotožňuje se závěrem žalovaného, že žalobce v posuzovaných daňových řízeních neunesl své důkazní břemeno a vzhledem k nedostatečnosti jím navržených důkazů tak bylo nutno stanovit daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2011 a 2012 pomůckami. Důvody tohoto zvoleného postupu uvedené v napadených rozhodnutích jsou plně přezkoumatelné a zcela v souladu se zákonem, stejně jako samotný výpočet doměřené daně.

37. S ohledem na výše učiněné závěry krajský soud neshledal podanou žalobu důvodnou, a proto ji v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
38. O nákladech řízení rozhodoval soud v souladu s § 60 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který měl v řízení plný úspěch, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015 č. j. 7 Afs 11/2014-47).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 13. února 2018

JUDr. Jaroslava Skoumalová, v. r.
předsedkyně senátu